

1972 MÁJ 3

BELÜGYMINISZTERIUM
II. Főcsoportfőnökség.

Szám: 50-8/3-1972.

69551 ORSZÁGI TITKOS 595
Keltő száma: 13-7.2/72
Erkezett: III. 22. 142 mel.
Ügy. szám:

86

BM. II/III. CSOPORTFŐNÖK

UTASÍTÁSA

Budapest, 1972. március hó 15-én

Szolgálati használatra !

Sorszám: 501

Melléklet: 2 db

*László
Kolláth
Tóth
Tóth
Bencs
Rosa*

Tárgy : Egységes jegyzőkönyvek rendszeresítése közuti közlekedési baleset helyszínén végzendő adatrögzítéshez.

A MINŐSÍTÉS MEGSZÜNT
az 1995. évi LXV. tv. 28. §-ára
figyelemmel

A közuti közlekedési balesetek helyszínén végrehajtandó szemle, vagy ténymegállapítás elősegítésére, az eljárási és módszertani követelmények érvényesülése érdekében a melléklet szerinti jegyzőkönyvet rendszeresítem.

A jegyzőkönyvet a csatolt utmutatás szerint kell alkalmazni.

Egyidejűleg hatályát veszti :

- a BM II/III. Csoportfőnök 50-8/10/1969.sz. Utasításának / Irányelvek a közuti közlekedési balesetek ügyében folytatandó vizsgálatok végrehajtásához / 9. pontja és a kapcsolódó 1. és 2. sz. mellékletek szerinti jegyzőkönyv minták.

LADVÁNSZKY KÁROLY r.ezr.sk.
Csoportfőnök.

A kiadmány hiteléül :

Hornok János r.alezr.
Hornok János r.alezr.
ügyk.csoportvez.

Melléklet: az 50-8/3/1972. számú
BM.II/III.Csoportfőnöki Utasításhoz.

U T M U T A T Á S

a közuti közlekedési balesetek helyszínén végzendő ténymegállapítás, illetve szemle céljára rendszeresített egységes jegyzőkönyvek alkalmazására.

- 1./ Büntett alapos gyanuja /:Btk. 192/B.§., 193.§., 194.§., 253.§./4/ bek., 259.§. /2/ és /3/ bek.:/ esetén közuti közlekedési baleset helyszínén a helyszíni szemle foganatosítása során a melléklet szerinti jegyzőkönyvet kell felhasználni a helyszíni szemle eljárási és tartalmi követelményeinek megfelelően.
- 2./ Vétség alapos gyanuja /:Btk. 194/A.§., 194/B.§., 257.§. /5/ bek., 259.§. /1/ bek., 302.§. /4/ bek.:/ esetén, továbbá:
 - súlyos testi sértést vagy halált okozó közuti közlekedési baleset helyszínén ahol bűncselekmény alapos gyanuja nem állapítható meg,
 - a Magyar Népköztársaság területén ideiglenesen állomásozó szovjet csapatok állományába tartozó személyekkel, illetve e csapatok használatában lévő járművekkel bekövetkezett közuti közlekedési balesetek ügyében, ideértve a koccanásos baleseteket is a Legfőbb Ügyész hatályos rendelkezéseinek megfelelően.

A melléklet szerinti jegyzőkönyv felhasználásával közlekedésrendészeti hatáskörben helyszíni ténymegállapítást kell végezni.

- 3./ Testi sértéssel nem járó, vagy könnyű testi sértést okozó közúti közlekedési balesetek helyszínén, ha a sérült személyek száma a balesetet okozó gépjárművezetőt ide nem értve három, vagy ennél kevesebb a már korábban rendszeresített NR.-1734. cikkszámú /:szabálysértési feljelentés közúti közlekedési baleset ügyében:/ nyomtatvány felhasználásával kell a helyszínen megállapított tényeket írásba foglalni.
- 4./ A közlekedésrendészeti szervek közlekedési baleset helyszínén szemlét, vagy ténymegállapítást végző személyi állománya a melléklet szerinti nyomtatványok felhasználásával - akár kézirással is - kötelesek a helyszínen a szükséges adatfelvételt - jegyzőkönyvet - elkészíteni.

A melléklet szerinti nyomtatvány felhasználásával készült jegyzőkönyvet a baleset által érintett /:okozó, sértett:/ és az eljárás során a helyszínen tartózkodó személyekkel a helyszínen alá kell írni.

Az aláírás a jegyzőkönyv, illetve nyomtatvány 8. oldalán a hatósági tanúk aláírására fenntartott helyet követő részen történik.

Az aláírás során közölni kell, hogy a helyszínen megállapított tények és körülmények valóságnak megfelelő jegyzőkönyvbe vételét, illetve erről való tudomásulvételt szolgálja a baleset által érintett személyek aláírása és nem jelenti a védekezés jogának korlátozását. Amennyiben a baleset által érintett személyek az aláírást megtagadják, ezt a körülményt annak esetleges indokát az aláírás céljára szolgáló helyen fel kell tüntetni.

- 5./ A kézirással készült, illetve a helyszínen készült jegyzőkönyvből a büntető, vagy más eljárás céljára megfelelő számú

hivatalos másolatot kell készíteni. Ügyészség, Biróság, Szabálysértési Hatóság, Igazságügyi Szakértő részére érde-
mi állásfoglalásra átadott iratokban a helyszínen készült jegyzőkönyvet az eredeti iratokhoz kell csatolni. Abban az esetben, ha a kézírás a helyszínen készült eredeti jegyzőkönyvben nehezen olvasható, gépirásos hivatalos másolatot is mellékelni kell.

6./ A melléklet szerinti jegyzőkönyv elkészítésénél figyelem-
mell kell lenni a következőkre:

- a./ A jegyzőkönyv felvételének időpontját követően fel kell tüntetni a közlekedési baleset bekövetkezésének helyét és annak időpontját, szemle esetében hivatkozni kell a Be. megfelelő pontjára.
- b./ A baleset bekövetkezési körülményeinek leírása rövid történeti tényállást tartalmazzon, a helyszínen végzett tájékozódás alapján.
- c./ A baleset résztvevőinek, személyi adatainak és részvételi minőségükre vonatkozó megállapítások körében, gyalogos sértettek esetében ki kell térni azok ruházatának színére, a ruházat észlelést, vagy mozgást akadályozó tulajdonságaira, szemüveg, vagy hallókészülék használatára, a baleset bekövetkezésekor a gyalogosnál lévő táskára, bőröndre, csomagra, vagy egyéb tárgyra, azok súlyára, méretére, színére. Fel kell tehát tüntetni mindazokat a körülményeket, amelyek a gyalogos észlelhetősége, valamint annak részéről észlelési, cselekvési lehetőségei körében jelentőséggel bírnak.
- d./ A balesetben szereplő járművekre vonatkozó adatok körében - forgalmi rendszám- típus, a jármű rendel-

tetése, rakomány, vontatás, szabványt meghaladó méretek stb. - pontosan meg kell határozni és jegyzőkönyvbe kell foglalni a kriminalisztikailag jelentős rongálódások és egyéb nyomok elhelyezkedését, méretét, jellegét. A kriminalisztikailag jelentős rongálódásokat és egyéb nyomokat a lehetőség szerint fényképpel is rögzíteni kell. A jegyzőkönyvekben a leírás során a fényképfelvételek számozása alapján a felvételekre hivatkozni kell.

Kriminalisztikailag jelentős nyomok körébe tartozik az elsődleges ütközés nyoma, vércseppek, hajszálak, textilszálak, más festett, vagy fémes felülettel való érintkezés nyomai, portörlési nyomok, stb.

- e./ A baleset bekövetkezése után előállt eredeti helyzet rögzítése a helyszini szemle, vagy ténymegállapítás fő feladata, ehhez képest kell tisztázni és jegyzőkönyvbe foglalni a baleset bekövetkezése után, de a szemle vagy ténymegállapítás megkezdése előtt élet, vagy vagyonmentés, a forgalom folyamatossága, esetleg a helyszinen megjelent illetéktelen személyek részéről szükségtelenül végzett változtatásokat.
- f./ Amennyiben a baleset bekövetkezése után, de a szemle, illetve ténymegállapítás megkezdése előtt változtatások történtek és e változtatások megszüntetése, illetve a baleset bekövetkezése folytán előállt eredeti állapot rekonstruálása nem mellőzhető, a rekonstrukciós tevékenységet kiemelten kell jegyzőkönyvbe foglalni. Ügyelni kell arra, hogy a helyszinen végzett rekonstrukciós tevékenység és a szemle, illetve ténymegállapítás megkezdése előtt történt változtatások közötti összefüggés a jegyzőkönyvből egyértelműen megállapítható legyen.

- g./ A balesetben részes járművek műszaki állapota körében mindazokra a körülményekre ki kell térni, melyek a járművek biztonságos közlekedésével, illetve a baleset bekövetkezésével összefüggésben érdemlegesek.

A melléklet szerinti jegyzőkönyv figyelem felhívó utmutatásain tulmenően, jelentőséggel birhat pótkocsis szerelvényeknél a fékberendezés üzemmódjának megfelelő beállítása, illetve a beállítás elmulasztása, az irányjelző berendezés percenkénti villanásainak száma, azok észlelhetősége, a visszapillantó tükör beállítása, a rakomány méretei, annak elhelyezése stb.

- h./ A közuti közlekedési baleset helyszínén végzett ténymegállapítással szemben rendkívül fontos követelmény annak biztosítása, hogy - a bizonyítás céljára szolgáló intézkedések - a helyszíni szemle fogatosítása hiteles körülmények között történt.

A hitelességről való meggyőződés rendkívül fontos az eljárás későbbi szakaszában az ügyész, a bíró, vagy a szakértő számára egyaránt. A hitelességhez fűződő követelményeket szolgálja a helyszínen készült jegyzőkönyvben annak leírása, hogy milyen nyomok, illetve milyen nyomhordozók felkutatására került sor, azokkal milyen intézkedések történtek.

- i./ A balesetben szereplő személyek tekintetében megállapítható közuti közlekedési szabályszegésekre vonatkozóan a helyszin adatai alapján általában állást lehet foglalni.

Nem téveszthető szem előtt, hogy a közuti közlekedési szabályszegések megvalósítása kérdésében való állás-

foglalás nem azonos a felelősség kérdésében való állásfoglalással.

A közuti közlekedés szabályain mindazok a szabályok értendők, melyek a közuton lezajló forgalom rendjének, biztonságának fenntartására hivatottak. Ide sorolhatók: a KRESZ. és Függeléke, a közforgalmu közlekedési vállalatok forgalmi, jelzési, műszaki utasításai, a KRESZ., vagy Függelékét kiegészítő és törvényes felhatalmazás alapján kiadott hatósági rendelkezések - pl. egyes utvonalak közlekedési rendjének különleges szabályai - a verseny és játékszabályok közuton rendezett versenyek során.

- 7./ A helyszin leírását tartalmazó jegyzőkönyv mellékletét képező 1:200 méretarányban készült helyszinrajz, valamint a helyszint ábrázoló fényképfelvételek egymást kiegészítő rendszert képeznek. Erre figyelemmel egyes leírással csak bonyolultan, nehezen érzékeltethető körülményeket, ha azok a helyszinrajzon megfelelően és jól felismerhetően szerepelnek, elegendő a helyszinrajzon ábrázolt helyzetre hivatkozva jegyzőkönyvbe foglalni. Pl.: "...frsz. gépkocsi a gyalogos elütése után a helyszinrajzon ábrázolt B1. és B2. helyzetből a B3. helyzetben az uttest menetirány szerinti baloldalán lévő betonkorlátnak ütközve megakadt."

A rekonstruált helyzet ábrázolása a helyszinen talált körülményekhez viszonyítva mint kiegészítő adat jelentkezik, de a helyszinen talált statikus helyzettel logikai összefüggésben.

Az összefüggés felismerésének megkönnyítésére a helyszinrajz áttekinthetőségének elősegítésére azonos jármű különböző helyzeteit azonos betűvel és a történések sorrendjé-

nek megfelelően egymást követő számokkal célszerű jelölni.
Pl.: "A1, A2, A3....., B1, B2....., C1, stb."

Annak elősegítésére, hogy a fényképfelvételek kiegészít-
sék a jegyzőkönyvben foglaltakat és a helyszinrajzon ábrá-
zoltakat, szolgálják azok hitelességét, a következők sze-
rint kell eljárni:

Az áttekintő felvételeket azok tárgya szerint a helyszin-
rajzon ábrázolt részletekkel azonos számokkal kell jelölni.

Pl. a helyszinrajzon B2. jelzéssel szereplő körülményt
ábrázoló fényképfelvétel száma B2. jelű felvétel.

Törekedni kell arra, hogy a helyszinen ábrázolt valameny-
nyi érdemleges körülményről fényképfelvétel készüljön.

Célszerű, hogy a balesetben részes külföldi gépjárművek
rendszámtáblájáról különösen cirill, vagy egyéb nem latin
betűjelzések esetén jól felismerhető, azonosításra alkalmas
fényképfelvétel készüljön.

A jegyzőkönyvben foglalt körülmények egyszerűbb módon
történő leírása - a helyszinrajzhoz hasonlóan - fénykép-
felvételekre hivatkozva is történhet. Pl. "a . . . frsz.
gépkocsi vezetői üléséből az "elsőbbségadás kötelező" jel-
zőtábla . . . méter távolságból a . . . jelű fényképen
látható mértékben észlelhető."

- 8./ Jelen utasításban és utmutatásban foglaltakat a közleke-
désrendészeti személyi állomány balesethelyszinelő és
vizsgáló munkakörben foglalkoztatott beosztottai számára
oktatni kell. Fel kell hívni a személyi állomány figyelmét,
hogy a jegyzőkönyvek egységesítése a tipikusan jelentkező
és általánosítható tapasztalatok alapján történt. A jegyző-
könyvekben felsorolt körülmények nem teljes terjedelmükben
jelentkeznek valamennyi közúti közlekedési baleset hely-
szinén. Amennyiben valamely körülmény nem fordult elő,

erről nemleges formában kell a jegyzőkönyvben nyilatkoznia. Kivételes esetben előfordulhat, hogy a jegyzőkönyv ~~előjár~~ eljárása rendszeresített űrlap nem elegendő valamely körülmény írásba foglalásához, ilyen esetekben megfelelő ~~betétlapot~~ kell alkalmazni.

A közrendvédelmi szolgálat közlekedési balesetek helyszínen eljáró és intézkedő személyi állománya részére jelen utasításban és utmutatásban foglaltakat tájékoztató jelleggel kell ismertetni.

- 9./ Felhivom az illetékes közlekedésrendészeti osztályvezetők figyelmét, hogy a helyszíni adatrögzítés céljára használt különböző füzetek, iva, mappák stb. kedvezőtlen benyomást keltenek az eljárás során jelenlévő állampolgároknál, a használt eszközök esetenként bizalmatlanságot kelthetnek.

A jövőben a helyszínrájkok, illetve helyszíni ténymegállapítás során az eddigieknél általánosabban használni kell a rendszeresített NR. 1150., illetve NR. 1151. cikkszámú helyszíni vázlat -helyszínrájk űrlapokat és az NR. 1158. cikkszámú helyszíni vázlat táblát /:mappát:/.

A megyei rendőrfőkapitányságok közlekedésrendészeti osztály vezetői és a budapesti rendőrfőkapitányság közlekedésrendészetének balesethelyszínelő és vizsgáló osztály vezetője keressék meg az illetékes anyagi szerveket a jelzett cikkszámú eszközökkel történő ellátás, vagy pótlás végett.

Szám:/197.....—bü.

Mellékletek száma:

J e g y z ő k ö n y v

közúti közlekedési baleset helyszínén végzett ténymegállapításról, szemléről*

Készült: 197.... év hó nap óra perckor

történt közúti közlekedési baleset ügyében,

A szemlebizottság vezetője:

(vagy ténymegállapítást végző
helyszínelő:

a) Bizottság tagjai:

(technikusok, szakértő, stb.)

b) Hatósági tanúk:

(helyszíni szemle esetében)

Név:

Lakcím:

Név:

Lakcím:

A balesetet bejelentette:

19.... év hó nap.

..... óra perc.

A helyszínt biztosította:

A szemle kezdődött:

19.... év hó nap.

..... óra perc.

Időjárási-, látási- és útviszonyok (havazás, eső, jegesedés, stb.)

a) Baleset bekövetkezésekor:

* A megfelelő szöveg aláhúzendó!

b) A szemle végrehajtásakor:

A baleset bekövetkezési körülményeinek leírása: (rövid történeti tényállás)

A baleset résztvevőinek személyi adatai, részvételi minőségük: (gépjárművezető, utas, gyalogos, stb.)

A baleset során megsérült, vagy életüket veszített személyekkel történt intézkedés feltalálási helyük a helyszínről való elszállítás után:

A balesetben szereplő járművekre vonatkozó adatok, azokon található nyomok, a keletkezett rongálódások leírása, (hivatkozással a megfelelő fényképfelvételre) a kár becsült, vagy megállapított értéke:

Egyéb károk: Közművekben, épületben, használat tárgyban, rakományban, forgalombiztonsági és úttechnikai berendezésekben, stb. **általános leírása:**

A baleset helyszínének és az ott felkutatott nyomoknak leírása:
(hivatkozással a megfelelő fényképfelvételre)

- a) A baleset bekövetkezése során előállt eredeti állapothoz viszonyított és a szemle megkezdése előtt a helyszínen történt változások és ezek oka:

b) A helyszín leírása és méretei (a felkutatott nyomok fajtája, jellege, méretei, térbeli elhelyezkedésük, forgalomszervezési előírások, közlekedési jelzőtáblák, közvilágítás mértéke, fényreklámok, stb.)

Külön kiemelendő az esetleges rekonstrukció leírása.

A szakértőnek a helyszínen tett előzetes megállapítása: (röviden összefoglalva, külön íven is mellékelhető)

A balesetben részes járművek műszaki állapotának jellemzése:

(Fékhatósmérés, kerekekben levegőnyomás-mérés, kormány holtjátékmérés, világítási és jelzőberendezésekkel kapcsolatos megállapítások.)

A helyszínen tett intézkedések:

- a) A baleseti összkép rekonstruálására meghallgatott személyek neve és lakcíme, általuk aláírt nyilatkozat mellékletként csatolandó, alkoholszonda használatára vonatkozó tény és ennek eredménye, véralkohol vizsgálat érdekében tett intézkedés, a helyszínen felkutatott nyomok, illetve nyomhordozók biztosításának, csomagolásának módja, ezek jelölése, fényképezés és helyszínrajz készítéséről közlés, lefoglalás, stb.:

b) Egyéb intézkedések: nyomon üldözés megszervezése, további károk elhárítására, vagy felügyelet nélkül maradt értékek megóvására tett intézkedések, értékek jegyzékbe vétele, forgalombiztonsági intézkedések, stb.:

A helyszín adatai alapján a baleset részesei tekintetében megállapítható közlekedési szabályszegések, forgalmi utasítások és versenyszabályok vonatkozásában is:

197.... év hó nap óra perc.

bizottság tagjai

hatósági tanú

hatósági tanú